

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

УДОСКОНАЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Запровадження в Україні ринкової економіки обумовило необхідність трансформації аграрних відносин, і передусім земельних. Проведення земельної реформи як невід'ємної частини реформування економіки реалізувало трансформацію землекористування шляхом створення нових агроформувань ринкового типу на базі існуючих товаровиробників. Будь-які перетворення неможливі без відповідних наукового, економічного та правового забезпечення. Поряд із цим важливу роль при реструктуризації та формуванні сталого сільськогосподарського землекористування відіграє оцінка трансформації, головним завданням якої є врахування ризиків в умовах реформування економіки, у тому числі й земельних відносин [1].

Формування сільськогосподарського землекористування на засадах сталого розвитку обумовлює необхідність оцінювати ризики, що пов'язані з процесами лібералізації та глобалізації в економіці. Розвиток суспільних відносин постійно потребує змін, які полягають у здійсненні реформ, трансформацій. Тому формування наукових засад щодо трансформації землекористування потребує обґрунтування таких понять, як «землекористування», «трансформація», «реформа», «трансформація сільськогосподарського землекористування», «оцінка трансформації».

Проблемам трансформації земельних відносин на засадах ринкової економіки, яка здійснювалася і здійснюється в процесі проведення земельної реформи, присвячена значна кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених. Разом з тим і до цього часу існують різні науково-методологічні підходи щодо завершення чи не завершення земельної реформи в країні, її продовження, яке обумовлене прийняттям Закону «Про обіг земель сільськогосподарського призначення», та створення різних форм господарювання, їх пріоритетності. Таке становище обумовлює необхідність здійснити комплексний аналіз вказаних міркувань і сформулювати своє бачення щодо подальшого розвитку трансформаційних процесів у земельних відносинах. Це дає змогу належним чином розробити наукові засади створення нових форм господарювання ринкового типу.

Формування сільськогосподарського землекористування на засадах сталого розвитку в ринкових умовах обумовлює необхідність оцінювати ризики, які пов'язані з трансформацією землекористування, впливом

процесів лібералізації та глобалізації, що відбуваються в економіці. Це призводить до подальшого розвитку суспільних відносин. Тобто виникає спільна взаємодія та зв'язки між окремими людьми або групами суб'єктів господарювання, які встановлюються в процесі їхньої суспільної виробничої і духовної діяльності. Особливо це проявляється в земельних відносинах, де формуються складові зміни у здійсненні реформ та трансформаційних процесів. Вони доповнюють один одного й мають характерні особливості зі зміною умов життєдіяльності людей і структури виробництва [2]. Земельна реформа передбачала формування ефективного власника землі на засадах сталого розвитку. Реформування здійснювалося державою шляхом запровадження інститутів приватної власності, платності землекористування, здійснення оцінки земель тощо.

В основі земельних відносин виступає категорія власності на землю. З огляду на ці положення переважна більшість економістів підтримує думку про тісний взаємозв'язок зміни і розвитку земельних відносин із суспільно-економічними формаціями, що відзначаються своїми особливостями.

Нові типи агроформувань, як показує практичний аналіз, переважно формувалися і створювалися відповідно до Закону України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року, яким визначався порядок їхнього створення та діяльності. Термін «господарське товариство» визначає, що низка юридичних осіб можуть існувати в умовах ринкової економіки: товариство з обмеженою відповідальністю, повне товариство, товариство з додатковою відповідальністю, командитне товариство, сільськогосподарське акціонерне товариство, селянське (фермерське) господарство. Організаційна структура, форма участі та відповідальності учасників товариства залежить від форми товариства.

Проаналізувавши реформування земельних відносин можна зазначити, що трансформація с/г землекористування дала певні позитивні результати. Спираючись на оцінку реформування селянами, можна зробити висновки що аграрна реформа порівняно з іншими економічними реформами в Україні була науково обґрунтованою, порівняно забезпеченою нормативно-правовою базою та практично впровадженою, створено нові форми господарювання, які засновані на різних формах власності та орендних відносинах, запрацював обіг земель сільськогосподарського призначення, що спричинив новий поштовх у формуванні й подальшому розвитку товаровиробників ринкового типу.

Література:

- 1. Регулювання ринку землі в Україні: монографія / Мартин А.Г. К.: Аграр Медія Група, 2019. 254 с.*
- 2. Петриченко О.А. Економічні реформи, реструктуризації, трансформації: інституціональна компліментарність. Агроінком. 2017. № 4–6. С. 73–81.*